

3/7/21 - Pesachim Daf 106 – How to understand תוספות שבת

מסכת פסחים דף קו עמוד א

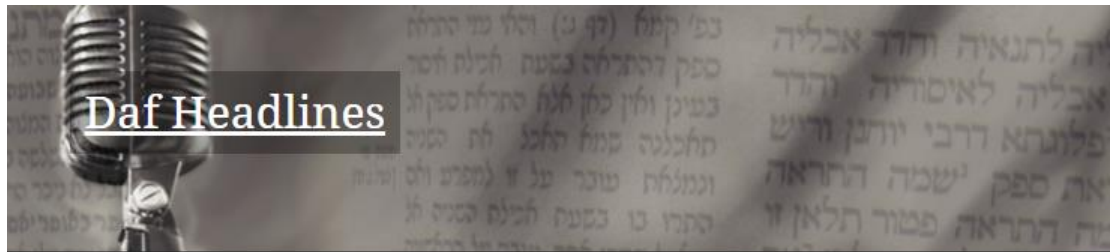
תנו רבנן זכור את יום השבת לקדשו - זוכרהו על היין. אין לי אלא ביום, בלילה מנין - תלמוד לומר זכור את יום השבת לקדשו. בלילה מניין? - אדרבה, עיקר קדושת בלילה הוא קדיש, דכי קדיש - תחלת יומא בעי לקידושי! ותו: בלילה מנין - תלמוד לומר זכור את יום. תנא מיהדר אלילה וקא נסיב ליה קרא דיממא! - הכי קאמר: זכור את יום השבת לקדשו - זוכרהו על היין בכניסתו. אין לי אלא בלילה, ביום מנין - תלמוד לומר זכור את יום השבת.

ספר אור זרוע חלק ב - הלכות ערב שבת סימן יד

והקשה ה"ר יעקב דקורביל הקדוש זצ"ל דהואיל שתוספת שבת וימים טובים לפנייהם דרבנן מעתה האיך אנו מקדשים קידוש שבת ואוכלים מבעוד יום, ותו דפ' תפלת השחר אמר רב יהודה אמר שמואל מתפלל אדם של שבת בע"ש ואומר קדושה על הכוס וע"כ בעת האוכל ור"פ ערבי פסחים אמר שמואל אין קדוש אלא במקום סעודה מעתה איך נקדש ונסעוד סעודת שבת מבע"י שאינו שבת כ"א דרבנן ונצא י"ח מקידוש וסעודת שבת גמורה שהיא דאורייתא וכו'. ונ"ל לפרש דלר' ישמעאל תוספת שבת וימים טובים קראי נינהו בין לפנייה בין לאחריה כמו שמשמע דתשבתו שבתכם מרבה בין לפני' בין לאחריה ויליף מינה שביעית נמי כדמסיק כ"מ שנאמר שבות וכו'.

תוספות פסחים דף צט עמוד ב

תד"ה עד שתחשך. מקשי' אמאי איצטריך עד שתחשך פשיטא, ועוד דבגמרא גבי שבתות וימים טובים לא קתני ליה, ואומר הר"י מקורב"ל דגבי מצה דווקא בעינן עד שתחשך כדתניא בתוספתא הפסח ומצה ומרור מצותן משתחשך וטעמא משום דכתיב ואכלו את הבשר בלילה הזה ומצה ומרור איתקשו לפסח, אבל סעודת שבת וימים טובים מצי אכיל להו מבעוד יום כדאמר בפרק תפלת השחר מתפלל אדם של שבת בערב שבת ואומר קידוש היום מבעוד יום.

רמ"א יורה דעה הלכות נדה סימן קצו סעיף א

וי"א אם התפללו הקהל ערבית ועוד היום גדול, אינה יכולה לבדוק או ללבוש לבנים ולהתחיל ולמנות מיום המחרת דהקהל כבר עשו אותו לילה (ת"ה) י"א דמותר אפילו עשו הקהל שבת (אגור בשם ר"י מולין), ונוהגין לכתחלה ליזהר ובדיעבד אין לחוש.

ש"ך שם

אפילו עשו הקהל שבת. כי ההיא תוספת לא שייך לענין נדה וצריך כ"ד שעות וכן איתא בפרק נערה (דף מ"ז ע"א) בתוספות ד"ה דמסר לה בשבתות ויום טוב וכן יש ראייה מספירת עומר דלא חשבינן ללילה אפילו בע"ש דתוספת שבת דאורייתא וכן מאכיל מצה ופסח וסוכה עכ"ל האגור בשם מהרי"ל משמע מדבריו ומכל הלין ראיות דאע"פ שהתפללה היא ג"כ ועשתה שבת מותר (וכן דעת אחד מהגדולים בתשובה שהביא הת"ה שם דאפילו התפללה היא ערבית מותר עי"ש בת"ה) ולפי זה מה שכ' הרב דאפי' עשו הקהל שבת ה"ק אפילו עשו הקהל גם כן שבת וגם היא והגאון אמ"ו ז"ל לא כתב כן בתשובה אלא כתב דלהרב אם התפללה היא ערבית אין להקל אפי' דיעבד כדלקמן ס"ס שע"ה וע"ש.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ח עמוד א

אמרו ליה לרבי יוחנן: איכא סבי בבבל. תמה ואמר: למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה כתיב, אבל בחוצה לארץ לא! כיון דאמרי ליה: מקדמי ומחשכי לבי כנישתא, אמר: היינו דאהני להו.

מהרש"א חידושי אגדות מסכת ברכות דף ח עמוד א

הנוגעים בנחלה כו'. יש לפרש ע"פ מה שאמרו בפ' בני העיר (מגילה כ"ט א') עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בא"י כו' וקאמר עד"ז שכני הרעים הנוגעי' בנחלה וגו' דהיינו שנוגע דבר זה בנחלה אשר הנחלתי לבני ישראל שהוא א"י דאותן בתי כנסיות שבבבל גם הם יהיו מכלל א"י שיקבעו שם לעתיד ומייתי עליה איכא סבי בבבל תמה למען וגו' על האדמה וגו' ומסיק דאהנו להו דקדימו וחשיכו כו' דהיינו טעמא דבי כנישתא דבבבל ה"ל כאלו הם על האדמה שהרי יקבע לעתיד שם בא"י ומייתי עליה מאי קרא כו' על דלתותי יום יום מל' כפול דמקדימו היום בשחרית ולשמור מזוזות פתחי היינו דמחשכים בבי כנישתא כאלו הוא שומר הפתח של ב"ה בלילה וכתב בתריה כי מוצאי כינוי דמדבר בעדו דמוצאי קאי אקב"ה דהיינו בב"ה שהקב"ה מצוי בה שנאמר אלהים נצב בעדת וגו' כדאמרין לעיל מצא חיים גם בבבל כאלו הוא בא"י וק"ל: